

۳ نکته‌ای که باید در مورد ایوب بدانید

آنتونی سلواجو

۱. ایوب کتابی کهن درباره‌ی مردی غیریهودی است.

کتاب ایوب در مجموعه عهدعتیق، بین استر و مزامیر قرار دارد. این جایگاه گاهی باعث برداشت‌های نادرستی درباره‌ی هویت و زمان زندگی ایوب می‌شود.

نخست، بیشتر دانشمندان بر این توافق دارند که ایوب اسرائیلی نبوده است. این نتیجه‌گیری از این واقعیت ناشی می‌شود که او در سرزمین عُوص می‌زیسته، نه در کنعان (ایوب ۱: ۱). به احتمال زیاد ایوب در آدوم ساکن بوده، زیرا در کتاب مراثی ارمیا، آدوم با عُوص مرتبط دانسته شده است (مراثی ۴: ۲۱). اگرچه ایوب اسرائیلی نبود، اما بدون شک خدای اسرائیل را پرستش و خدمت می‌کرده است. اینکه ایوب خارج از اسرائیل زندگی می‌کرد، شاید نشان‌دهنده‌ی این باشد که حکمت کتاب ایوب، مانند کتاب امثال، ماهیتی جهانی دارد و به موضوعاتی می‌پردازد (مانند رنج و مصیبت) که همه‌ی انسان‌ها با آن مواجه می‌شوند.

تصور اشتباه دوم به جدول زمانی وقایع کتاب ایوب مربوط می‌شود که با زمان وقایع کتاب استر (۴۸۶ تا ۴۸۵ قبل از میلاد) همخوانی ندارد. در عوض، این وقایع بیشتر با جدول زمانی ابراهیم و دوران پاتریارک‌ها (تقریباً ۲۱۰۰ تا ۱۸۰۰ قبل از میلاد) همسو هستند. در واقع، بسیاری از محققان بر این باورند که ایوب قبل از عهد ابراهیمی می‌زیسته است. عوامل متعددی وجود دارند که از این استدلال حمایت می‌کنند که ایوب در دوران پاتریارک‌ها می‌زیسته است. نخست، نام‌های الهی استفاده شده برای خدا در ایوب مشابه نام‌هایی است که در کتاب‌های مربوط به دوران پاتریارک‌ها استفاده شده است. دوم، توصیف ثروت ایوب (یعنی تعداد دام‌ها، خدمتکاران، فلزات گران‌بها) نیز با دوران پاتریارک‌ها مطابقت دارد. سوم، عمر ۱۴۰ ساله‌ی ایوب (ایوب ۴۲: ۱۶) مشابه طول عمر پدران ایمانی است. چهارم، و از همه قانع‌کننده‌تر، ایوب نقش کاهن را برای خانواده‌اش ایفا می‌کند، که نشان می‌دهد هنوز کاهنان از سبط لاوی تعیین نشده بودند (ایوب ۱: ۵).

۲. کتاب ایوب به ما می‌آموزد که خدا به مردم عادل اجازه می‌دهد تا طبق اهداف حکیمانه‌اش رنج بکشند.

اغلب مردم فکر می‌کنند که کتاب ایوب راز رنج بشر را توضیح می‌دهد؛ اما اینطور نیست. با این حال، به ما توضیح می‌دهد که چرا ایوب رنج کشید (اگرچه دلیل آن هرگز برای خود ایوب آشکار نشد). ایوب رنج کشید زیرا شیطان ادعا کرد که تنها دلیل پرستش خدا توسط ایوب این است که خدا به ایوب برکت داده است. شیطان پیش‌بینی کرد که اگر خدا این برکات را از او بگیرد، ایوب به نام خدا کفر خواهد گفت (ایوب ۹-۱۱). خدا، در حاکمیت مطلق خود، به شیطان این امکان را می‌دهد که ایوب را بیازماید، اما در نهایت، نادرستی شیطان اثبات می‌شود و هم خدا و هم ایوب مورد تأیید قرار می‌گیرند. خداوند شایسته‌ی پرستش شناخته می‌شود صرفاً به خاطر ذات خویش، و ایوب به‌عنوان فردی درستکار و وفادار تأیید می‌شود.

اما درس‌های داستان ایوب نباید فقط به یک مرد کهن و باستانی که در سرزمین عُوص زندگی می‌کرده محدود شود. این روایت از رابطه‌ی مرموز بین حاکمیت خدا، رنج انسان و عادل شمردگی شخصی، به موضوعات جهان‌شمول بزرگ‌تری درباره‌ی وضعیت انسان می‌پردازد و اصلاحی برای الهیات نادرست ارائه می‌دهد. داستان ایوب این کار را با ایجاد این اصل انجام می‌دهد که رنج همیشه با گناهکار بودن مرتبط نیست. ایوب به ما می‌آموزد که مردم عادل نیز در دنیای سقوط کرده رنج خواهند برد. همانطور که ایوب ۱: ۱ به ما نشان می‌دهد، ایوب مردی درستکار، بی‌عیب و عادل بود. با این حال، همانطور که در ادامه‌ی کتاب به ما نشان داده می‌شود، او بسیار رنج کشید.

کتاب ایوب، با ارائه‌ی نمونه‌ای از یک انسان عادل که رنج را تجربه می‌کند، اصلاحی مفید برای آنچه گاهی به‌عنوان «الهیات جزا» شناخته می‌شود، فراهم می‌کند. الهیات جزا بر این باور است که افراد به دلیل اعمال نادرست خود دچار رنج می‌شوند و به دلیل اعمال درست خود، پاداش می‌گیرند. دوستان ایوب این الهیات نادرست را پذیرفتند و ما ایمانداران امروزی نیز می‌توانیم وسوسه شویم که همین کار را بکنیم. خوشبختانه، کتاب ایوب با یادآوری این نکته که خدا به انسان‌های عادل اجازه می‌دهد تا برای اهداف نیکو و حکیمانه‌اش رنج بکشند، حتی زمانی که جزئیات آن اهداف اغلب برای کسانی که چنین رنجی را تحمل می‌کنند آشکار نمی‌شود، نادرستی چنین طرز فکری را آشکار می‌کند.

۳. ایوب پیش‌درآمدی بر کار رهایی‌بخش عیسی مسیح است.

یکی از راه‌هایی که کتاب ایوب ما را به سوی کار عیسی مسیح هدایت می‌کند، از طریق آرزوی ایوب برای کسی است که میانجی‌ای بین او و خدا باشد. با پیشرفت داستان، ایوب شروع به زیر سوال بردن خدا می‌کند و در یک نقطه، ناامید می‌شود و برای میانجی‌ای که او را در حضور خدا نمایندگی کند، فریاد می‌زند (ایوب ۹: ۳۲-۳۵). البته عهد جدید به‌روشنی بیان می‌کند که خدا در عیسی مسیح، میانجی‌ای را که انسان به آن نیاز دارد، مقرر کرده است (اول تیموتائوس ۲: ۵-۶).

اما روش اصلی که کتاب ایوب، کار رهایی‌بخش مسیح را پیشاپیش به تصویر می‌کشد، این است که نشان می‌دهد یک فرد درستکار می‌تواند متحمل رنج‌های عظیمی شود تا اراده‌ی حکیمانه‌ی خدا تحقق یابد. چنان‌که مشاهده کردیم، ایوب، مردی عادل، اجازه یافت که رنج بکشد، تا هم خدا و هم خودش را مورد تأیید قرار دهد. بدون شک عیسی، که در همه‌چیز کاملاً عادل بود، اجازه یافت تا خشم خدا را تحمل کند تا اهداف حکیمانه‌ی نقشه‌ی نجات الهی را تحقق بخشد و نجات قوم خود را فراهم سازد. داستان ایوب تصویری از آنچه در صلیب رخ می‌دهد را پیشاپیش به ما نشان می‌دهد، و در صلیب است که معنای حقیقی رنج را درمی‌یابیم.

این مقاله بخشی از مجموعه «هر کتاب از کتاب مقدس: ۳ نکته‌ای که باید بدانید» است.

این مقاله در وبسایت لیگونیر منتشر شده است.

کشیش آنتونی تی. سلواجو، کشیش ارشد کلیسای اصلاح‌شده‌ی مسیحی راجستر در راجستر، نیویورک است. او نویسنده یا ویراستار چندین کتاب از جمله «از بردگی تا آزادی: انجیل بر اساس موسی»، «زندگی بر اساس امثال» و «تأملی بر ایوب» می‌باشد.